

Lựa chọn người nghèo: Mệnh lệnh của Sứ vụ Phúc âm hoá

Phần Mở Đầu của *Hiến Pháp SVD năm 1983/1995* của Dòng Ngôi Lời nêu rõ:

Chúa Thánh Thần luôn làm nảy sinh những cộng đoàn tự đặt mình dưới quyền sử dụng của Giáo hội, để giúp Giáo hội hoàn thành nhiệm vụ truyền giáo của mình... Đáp lại lời mời gọi của Chúa Thánh Thần và nhu cầu của các dân tộc, Chân phước (Thánh) Arnold Janssen đã sáng lập Dòng chúng ta như một cộng đoàn truyền giáo. Danh xưng của chúng ta được dâng hiến cách thật đặc biệt cho Ngôi Lời và sứ vụ của Người. Cuộc sống của Ngài là cuộc sống của chúng ta, sứ vụ của Ngài là sứ vụ của chúng ta.

Những điều trên diễn tả các nhà truyền giáo Ngôi Lời là ai và họ làm gì - một hội dòng truyền giáo được dâng hiến để tham gia vào nhiệm vụ truyền giáo của Giáo hội qua việc loan báo Lời Chúa (HP. 102). Nhiệm vụ truyền giáo là mục đích và mục tiêu của Hội Dòng, do đó, mọi hoạt động của các thành viên, dù đa dạng đến đâu, cuối cùng cũng nhằm một mục đích là đóng góp vào việc hoàn thành nhiệm vụ truyền giáo của Giáo hội (*Phần Mở Đầu*).

Cụm từ, “*Cuộc sống của Ngài là cuộc sống của chúng ta, sứ vụ của Ngài là sứ vụ của chúng ta*” làm vang vọng cụm từ “*qua đời sống nghèo khó, khiết tịnh và vâng phục, các tu sĩ Ngôi Lời sẽ đảm nhận đời sống của Chúa Giêsu Kitô...*”.²⁶ Hai cụm từ này gợi ý rằng ‘ai’ là tu sĩ SVD và ‘cái gì’ của họ – nhiệm vụ mà họ thực hiện trong công tác truyền giáo vẫn không thay đổi, mặc dù hoàn cảnh đã có những thay đổi kể từ khi thành lập Hội Dòng. Dịp kỷ niệm 150 năm thành lập Hội Dòng – năm thứ 150 kể từ khi thành lập, là cơ hội để suy ngẫm về sứ vụ của SVD (xuất phát từ căn tính của

²⁶ *The Common Constitutions and Statutes of the Society of the Divine Word from the Year 1891*, Rule, No. 1, [In:] <https://www.svdcuria.org/members/histtrad/docs/consten1897.pdf>.

Hình trên: Khởi đầu đơn sơ nghèo khó của Hội Dòng

Hình dưới: *Verbo Divino* ra giúp đỡ người nghèo trong đại dịch Covid-19 ở Rome

Hội Dòng) trong hành trình tìm kiếm câu trả lời cho câu hỏi: Hội Dòng có trung thành với căn tính và sứ vụ của mình như Đấng Sáng Lập, Thánh Arnold Janssen, đã hình dung không? Như một phần để trả lời câu hỏi này, tôi đưa ra một số suy nghĩ về một chiều kích nội tại tại cốt lõi của căn tính và sứ vụ của SVD, đó là, những gì ngày nay được nhắc đến bằng cụm từ, “Lựa Chọn Người Nghèo” – mỗi bận tâm/sự chú ý đến người nghèo, người bị gạt ra bên lề và người bị áp bức trong xã hội.

Bài viết này trình bày qua hai điểm chính. Điểm thứ nhất là điểm mấu chốt – tức là nguồn gốc và nền tảng lựa chọn người nghèo trong sứ vụ truyền giáo của SVD; điểm thứ hai là suy tư ngắn gọn về cách thức SVD thực hiện lựa chọn người nghèo trong sứ vụ truyền giáo của mình, đã có sự thay đổi triệt để quan điểm trong việc hiểu khái niệm lựa chọn người nghèo và sự thay đổi quan điểm này đã ảnh hưởng đến việc thực hành lựa chọn của Hội Dòng như thế nào.

1. Nguồn gốc và nền tảng ‘lựa chọn người nghèo’

Qua việc tuyên khải ba lời khuyên Phúc âm - khiết tịnh, khó nghèo và vâng phục, các tu sĩ SVD đảm nhận cuộc sống của Ngôi Lời Thiên Chúa (HP. 201-220). Họ làm điều này với mục đích tham gia vào nhiệm vụ truyền giáo của Giáo Hội. Việc tuyên khải khó nghèo Phúc âm, gắn kết một tu sĩ SVD với Chúa Giêsu Kitô, là một sự lựa chọn, một cam kết, “giống như Chúa Kitô, chúng ta chọn sống nên một với người nghèo” (HP. 207) do đó, với việc tuyên khải khó nghèo trong Hội Dòng, điều đó có nghĩa là người đó đã tự do lựa chọn người nghèo; đã công khai tuyên bố rằng sẽ noi gương Chúa Giêsu Kitô, Đấng đã tự mình đứng về phía người nghèo được diễn tả trong bản Kinh Thánh sau đây - một tuyên bố về mục đích, nội dung và cách thức thi hành sứ vụ:

Thần Khí Chúa ngự trên tôi, vì Chúa đã xức dầu tấn phong tôi, để tôi loan báo Tin Mừng cho kẻ nghèo hèn. Người đã sai tôi đi công bố cho kẻ bị giam cầm biết họ được tha, cho người mù biết họ được sáng mắt, trả lại tự do cho người bị áp bức, công bố một năm hồng ân của Chúa. (Lc 4, 18-19).

Lời tuyên bố này đã cho thấy sự gắn liền và trong tính nội tại về việc hình thành nên chiều kích tổ chức và không thể thiếu đối với sứ vụ loan báo Tin Mừng Nước Trời của Chúa Giêsu Kitô là *lựa chọn người nghèo*. Do đó, một tu sĩ SVD tuyên khải khó nghèo, *đảm nhận cuộc sống của Chúa Giêsu Kitô* và được kết hợp vào lời tuyên khải, là một tuyên bố/cam kết công khai hành động như Chúa Giêsu nhân danh người nghèo và với người nghèo, vì họ và cùng với họ tìm thấy sự giải thoát và giải thoát khỏi những hoàn cảnh và điều kiện bị giam cầm do nghèo đói và bị gạt ra bên lề xã hội. Do đó, cần đánh giá cao rằng việc gắn liền và hình thành nên một phần bản chất tổng thể không thể thiếu của cuộc sống sứ vụ đã tuyên khải trong Giáo hội là *lựa chọn người nghèo*. Điều này là do lựa chọn người nghèo diễn ra trong chính hành động tuyên khải khó nghèo theo Tin Mừng. Vì, như đã nêu trong Hiến Pháp của Hội Dòng, “Sống khó nghèo như Chúa Kitô đã sống, đòi hỏi chúng ta phải liên đới với những người nghèo và những người bị áp bức. Cùng với họ chúng ta phải dân thân bênh vực các quyền lợi của họ và giúp cho họ thoát khỏi cảnh cùng cực” (HP. 209). Và đây là một lựa chọn có ý nghĩa đối với công việc truyền giáo – một lựa chọn mà từ đó công việc truyền giáo được thực hiện và được duy trì. Vì là một cộng đoàn truyền giáo, các tu sĩ SVD cam kết qua lời khải khó nghèo, trách nhiệm cá nhân và cộng đoàn, và làm chứng cho điều đó (HP. 210).

Như vậy, việc chọn lựa người nghèo của các tu sĩ SVD bắt nguồn, cắm rễ và gắn chặt với lời khải khó nghèo Phúc Âm của họ, đó là một lời khải công khai, một phương tiện và một dấu chỉ để đón nhận cuộc sống của Chúa Giêsu Kitô; cuộc sống của Ngài trở thành cuộc sống của họ và sứ vụ của Ngài trở thành sứ vụ của họ.

2. Từ việc gọi tên các triệu chứng đến việc giải quyết những căn nguyên

Sau khi suy nghĩ vắn tắt về sự nhất quyết *lựa chọn người nghèo* của SVD, trong cái nhìn tổng quan, giờ đây chúng ta chuyển sang tìm hiểu việc thực hành lựa chọn trong công tác truyền giáo của SVD trong bối cảnh phục vụ truyền giáo của Giáo hội. Điều quan trọng cần lưu ý là SVD không có sứ vụ riêng mà chia sẻ sứ vụ của Giáo

hội. Sứ vụ của Giáo hội cũng không phải của riêng mình, mà là sứ vụ (*missio*) được Thiên Chúa Ba Ngôi (*Dei*) giao phó. Bởi vì, tự bản chất, Giáo hội là truyền giáo và có nguồn gốc từ sứ vụ của Chúa Con và Chúa Thánh Thần (AG 2); và là “một dân được đưa vào trong sự hiệp nhất của Chúa Cha, Chúa Con và Chúa Thánh Thần” (*Redemptoris Missio* 20), bản chất truyền giáo của Giáo hội bắt nguồn từ sự tràn đầy của đời sống Ba Ngôi “hiệu quả và cụ thể là để phục vụ Nước Trời” (RM 20). Do đó, việc thực hiện lựa chọn người nghèo của SVD trong công tác truyền giáo không phải là tách biệt hay tách rời khỏi công cuộc truyền giáo của Giáo hội. Nhưng đúng hơn là được kết hợp vào đó và chịu ảnh hưởng bởi nó. Sự suy tư trong phần này có hai khía cạnh. Khía cạnh thứ nhất là làm sáng tỏ việc thực hiện lựa chọn người nghèo trong công tác truyền giáo của SVD trước Công đồng Vatican II. Khía cạnh thứ hai là việc thực hiện công tác truyền giáo của SVD sau Công đồng Vatican II.

‘Lựa chọn người nghèo’ trước Công đồng Vatican II

Sách Giáo lý của Hội thánh Công giáo dạy rằng Giáo hội yêu thương và quan tâm đặc biệt đối với người nghèo, đây là một phần trong truyền thống liên tục của Giáo hội – một sự yêu thương và quan tâm đặc biệt “được gợi hứng từ Tin Mừng về các Mối Phúc Thật, từ sự nghèo khó của Chúa Giêsu và sự quan tâm của Ngài đối với người nghèo”.²⁷ Trong ánh sáng *liên tục* về tình yêu thương đặc biệt này của Giáo hội dành cho người nghèo và việc thực hiện tình yêu thương đó trong sứ vụ truyền giáo của mình thông qua các hành động bác ái và chăm sóc cụ thể, Bevans và Schroeder viết, “Qua nhiều thời đại, Giáo hội đã được biết đến vì sự quan tâm của mình đối với người nghèo và những người bên lề xã hội, và điều này luôn được coi là một phần trong hoạt động truyền giáo của Giáo hội.”²⁸

Phù hợp với việc thực hành lựa chọn người nghèo trong công tác truyền giáo của Giáo hội, trong trường hợp công tác truyền giáo SVD, da Silva chỉ ra rằng trong lịch sử của mình, mối quan tâm của Giáo hội đối với người nghèo đã được thể hiện qua công tác truyền giáo của các thành viên SVD “như chống lại mọi hoàn cảnh cùng cực và thúc đẩy các cách thức tạo ra điều kiện sống tốt hơn cho người dân bằng cách khuyến khích giáo dục, sức khỏe, sự tiến bộ và phát triển con người”.²⁹ Nhiều cơ sở giáo dục do SVD thành lập hoặc điều hành từ các trường mẫu giáo, tiểu học và trung học đến trường đại học; trường thương mại và công nghệ/kỹ thuật, phòng khám, bệnh viện, trung tâm chính hình và nhiều dự án kinh tế-xã hội khác nhau trên toàn cầu minh chứng cho khẳng định của da Silva. Sau đó, các quỹ phúc lợi xã hội đặc biệt lên tới hàng triệu đô-la do Hội Dòng cung cấp hàng năm để hỗ trợ người nghèo và người có hoàn cảnh khó khăn, và nhiều chương trình và dự án phát triển do SVD khởi xướng nhằm hướng đến mục tiêu cải thiện và nâng cao chất lượng cuộc sống của người nghèo.

²⁷ *The Catechism of the Catholic Church*. Revised Edition, Nairobi: Paulines Publications Africa 2010, No. 2444.

²⁸ Stephen Bevans and Roger Schroeder, *Constants in Context – A Theology of Mission for Today*, Maryknoll, NY: Orbis Books 2008, 369.

²⁹ José Antunes da Silva, *Prophetic Dialogue: Identity and Mission of the Divine Word Missionaries*, Studia Instituti Missiologici SVD 119, Siegburg: Franz Schmitt Verlag 2021, 313.

Bên trái: Hiệp ước Catacombs được ký kết tại Catacombs Domitilla, 1965

Bên phải: Lm. Leo Krzeminski, SVD, làm phúc bố thí sau lễ Chúa Nhật ở Ratlam, India

Trong nhiều năm, Hội Dòng đã thực hiện rất nhiều hoạt động khác nhau ngang qua sứ vụ phục vụ trên toàn thế giới, đây là những dấu chỉ hữu hình cho thấy Hội Dòng đã thực hiện cam kết lựa chọn vì người nghèo. Mặc dù các hoạt động từ thiện thiết thực là đáng khen ngợi, nhưng không phải là tất cả; tuy nhiên, nếu không có các hoạt động từ thiện này, một số người thiếu thốn sẽ thấy mình trong tình trạng vô cùng tuyệt vọng vì đói nghèo, thiếu nơi trú ẩn, chăm sóc y tế, mù chữ, v.v., những hoạt động từ thiện thiết thực này hiện được coi là những biện pháp không toàn diện. Bởi vì, mặc dù chúng chắc chắn cung cấp một số biện pháp cứu trợ, nhưng chúng không giải quyết được cốt lõi của vấn đề - nguyên nhân gốc rễ của đói nghèo và sự thiệt thòi. Cốt lõi của vấn đề là những bất công ở nhiều loại hình: xã hội văn hóa, kinh tế và/hoặc chính trị, những vấn đề chưa và/hoặc chưa được giải quyết hoàn toàn. Về vấn đề này, da Silva đã lưu ý rằng, “tâm lý trong hoạt động truyền giáo chủ yếu là ‘hỗ trợ’, nghĩa là tổ chức giúp đỡ các nhu cầu thiết thực cho người nghèo nhưng không giải quyết được gốc rễ thực sự của đói nghèo và bất công.”³⁰

Các tiếp cận truyền giáo sau Công đồng Vatican II

Với sự ra đời của Công đồng Vatican II, Giáo hội đã có cơ hội tự kiểm điểm và đánh giá bản chất và sứ vụ của mình trong thế giới hiện đại. Điều này đã tạo ra sự thay đổi trong quan điểm về lựa chọn của Giáo hội đối với người nghèo. Điều này thể hiện rõ trong các tuyên bố sau đây từ tài liệu của Công đồng, *Gaudium et Spes*:

Chưa bao giờ nhân loại lại dồi dào của cải, khả năng và quyền lực kinh tế như hiện nay; thế nhưng cho đến nay, một phần rất lớn nhân loại trên thế giới đang khốn cực vì đói ăn và nghèo khổ, và không biết bao nhiêu người còn trong tình trạng thất học (GS 4).

³⁰ José Antunes da Silva, *Prophetic Dialogue*, 313.

Những chênh lệch quá đáng về kinh tế và xã hội giữa những thành phần hay giữa những dân tộc trong cùng một gia đình nhân loại, đã nên có vấp phạm và đi ngược lại với công lý xã hội, công bình, nhân phẩm và nền hòa bình trong xã hội và giữa các quốc gia (GS 29).

Điều đáng chú ý trong các trích dẫn là các từ - *công lý và hòa bình*, những thuật ngữ này đang được sử dụng một cách phổ biến để mô tả và chỉ định các chương trình nghị sự và vấn đề lựa chọn người nghèo, và thể hiện sự ý thức của Giáo hội trước nhu cầu phải đối diện với các nguyên nhân và vấn đề cốt lõi của bất công trong xã hội và cam kết xem xét các nguyên nhân và vấn đề của đói nghèo, sự thiệt thòi và áp bức thông qua cái nhìn của “công lý”.³¹ Do đó, có thể nói rằng với Công đồng Vatican II, một lập trường mới của Giáo hội về việc mạnh dạn đối đầu với các vấn đề xã hội, chính trị, kinh tế và các vấn đề liên quan đã bắt đầu. Kể từ đó, Hội Dòng đã theo kịp các diễn tiến trong việc hiểu biết và thực hành lựa chọn người nghèo trong Giáo hội và trên toàn thế giới. Vì vậy, chẳng hạn, trong Hiến Pháp của mình (WTW 1981/7, 318) được soạn thảo bởi Tổng Tu Nghị lần thứ 9 năm 1967-1968 (những năm ngay sau các cuộc thảo luận của Công đồng Vatican II), khẳng định: “Chúng ta coi những nỗ lực của mình hướng tới sự công nhận và đánh giá rộng rãi hơn về phẩm giá của nhân vị và các giá trị bên trong của con người có tầm quan trọng hơn bất kỳ sự giúp đỡ vật chất nào mà chúng ta có thể cung cấp” (HP. 115.1), và “Là những tông đồ của Chúa, chúng ta có nghĩa vụ với tất cả mọi người, nhưng chúng ta ưu tiên công hiến hết mình cho người nghèo và những người bị coi thường” (HP. 115.2). Điều này có thể được coi là một sự tái cam kết trong việc đổi mới và tiến bộ của Hội Dòng đối với việc chọn lựa người nghèo. Không giống như trước đây, trong công tác truyền giáo của mình, các tu sĩ SVD hỗ trợ cho người nghèo dưới hình thức giúp đỡ vật chất thiết thực là chưa đủ. Quan trọng hơn và cốt yếu hơn đó là làm sao để đảm bảo rằng phẩm giá và các giá trị bên trong của người nghèo không bị chà đạp.

Từ thời điểm Công đồng Vatican II đến những năm tiếp theo, Hội Dòng đã tập trung vào các vấn đề về việc *lựa chọn người nghèo*. Vì vậy, Tổng Tu Nghị lần thứ 10, năm 1972, của Hội Dòng đã nhấn mạnh rằng, Hội Dòng với tư cách là một thực thể và các thành viên với tư cách là những cá nhân có nhiệm vụ tiếp tục làm việc không mệt mỏi trong sứ vụ phục vụ của mình để giải phóng hoàn toàn con người, bằng cách làm việc để thay đổi các cơ cấu bất công và áp bức vốn là nguyên nhân, gốc rễ và đáng chê trách của đói nghèo.³² Và tại Tổng Tu Nghị lần thứ 11, năm 1977, trong các cuộc thảo luận của mình các đại biểu đã chọn ‘*nhiệm vụ bày tỏ tình liên đới với người nghèo và những người bị thiệt thòi và lên tiếng làm chứng cho tình yêu và hòa bình dựa trên công lý*’ là một trong những ưu tiên của Hội Dòng. (WTW 1978/1, 12) Vào tháng 3 năm 1981, tại Rome, một Ủy ban Truyền giáo do Hội Dòng thành lập đã tuyên bố một cách rõ ràng rằng niềm tin vào Chúa Kitô mời gọi và đòi hỏi những ai theo Ngài khám phá ra sự hiện diện của Ngài giữa những người nghèo trong một thế giới bị tổn thương sâu sắc bởi bất công và phải hoạt động để thiết lập Nước Thiên Chúa thông qua việc chữa lành các mối quan hệ xã hội. Vì mục đích này, Ủy ban khẳng định rằng SVD cam kết sẽ ưu tiên lựa chọn người nghèo và công bằng xã hội. (WTW 1981/7, đoạn 4) Tại Tổng Tu Nghị lần thứ 15, Hội Dòng đã thông qua thuật ngữ “đối thoại” như là cách diễn đạt sâu sắc và tốt nhất về lời mời gọi truyền giáo của mình, tuyên bố người nghèo và những người bị gạt ra bên lề xã hội là một trong bốn đối tượng đối thoại của mình.

³¹ *Catechism of the Catholic Church*, No. 1829.

³² “The Relationship between Evangelization and Human Development,” [In:] *Tenth General Chapter Document*, Nuntius SVD, Vol. IX, 1972, fasc. 4, 418-419.

**Bên trái: Trưởng nhóm
cộng tác viên giáo dân
sinh hoạt với người
nghèo**

**Bên phải: Hoạt động
cứu tế trong đại dịch
Covid-19**

Công lý, hòa bình và sự toàn vẹn sáng tạo (JPIC) đã trở thành một trong bốn chiều kích đặc trưng của Hội Dòng. Chúng ta tiếp tục sứ vụ của mình qua lăng kính *đối thoại ngôn sứ* để hướng dẫn các hoạt động truyền giáo của chúng ta ngày nay. Tổng Tu Nghị lần thứ 17 đã đưa ra mười Chỉ Thị của Hội Dòng như là những nguyên tắc chỉ đạo cho các hoạt động truyền giáo của chúng ta, nằm trong số đó đề cập về các mối quan tâm của JPIC trong xã hội. Tổng Tu Nghị lần thứ 18 đã lựa chọn sứ vụ của chúng ta là “đặt người sau cùng lên hàng đầu”, và điều này đã được nhấn mạnh cả trước khi Tổng Tu Nghị diễn ra. Tổng Tu Nghị xác nhận: “Nhấn mạnh vào việc phục vụ truyền giáo cho người nghèo không phải là một lựa chọn vì đây là nơi chúng ta tìm thấy sự hiện diện của Lời Chúa trên thế giới. **Sứ vụ này là không thể thương lượng**” (IWD 2018/6, 42). Vì vậy, trong nhiều năm qua, SVD đã chọn làm việc với người nghèo và đặc biệt tập trung vào các mối quan tâm hướng đến công lý, khẳng định nhân quyền và phẩm giá con người, và thiết lập hòa bình và hòa hợp giữa mọi người.

Có rất nhiều ví dụ về khía cạnh này. Mỗi Tỉnh Dòng/Miền Dòng/Giáo Điểm (PRM) đều có một vị điều phối viên JPIC để làm việc với các anh em điều phối viên của các hoạt động khác. Trong xuất bản *Faithful to the Word*, tập sách tựa đề “Chữa Lành Một Thế Giới Bị Tồn Thương Qua JPIC” (FW 2022/4) có rất nhiều ví dụ chứng minh cho cam kết lựa chọn người nghèo của chúng ta.

Kết luận

Bằng cách tuyên khấn ba Lời Khuyên Phúc Âm, mỗi tu sĩ SVD đắm nhận cuộc sống và sứ vụ của Chúa Kitô. Giống như Chúa Kitô, qua lời khấn khó nghèo, người tu sĩ SVD đặt mỗi quan tâm và nguyện vọng của người nghèo vào trung tâm công tác truyền giáo của mình theo gương Ngôi Lời Thiên Chúa. Mối quan tâm này dành cho người nghèo không chỉ giới hạn ở việc cung cấp viện trợ vật chất, vốn là điều cần thiết và quan trọng, trong một số trường hợp. Mặc dù không bỏ qua điều đó, nhưng cần phải quan tâm và hành động hướng đến việc giải quyết và nhổ tận gốc các nguyên nhân của đói nghèo như đã được chứng minh trong công tác truyền giáo của các tu sĩ SVD ở bất cứ nơi nào họ làm việc.

Vì lựa chọn người nghèo được gắn liền, nằm trong tính nội tại và là một phần cấu thành của lời khấn khó nghèo mà các tu sĩ SVD tuyên khấn, chúng ta kết luận rằng đó là một mệnh lệnh của sứ vụ phúc âm hoá (truyền giáo) của chúng ta. Bởi vì bằng chính hành động tuyên khấn, các tu sĩ SVD cam kết với những người được coi là thấp kém nhất trong xã hội rằng sẽ đưa họ lên hàng đầu trong công tác truyền giáo của mình.

Gabriel Lionel Afagbegee, SVD (Botswana)
Nguyên Bề Trên Giám Tỉnh,
nay là Giám quản Tổng toà của Giáo phận Francistown

